

1783 / 17

V I T A
I M M O R T A L I S V I R I
DANIELIS BERNOULLII,

PHYS. QUOND. IN ACAD. BAS. PROF. P. ORD. MEDIC. EXTRAORD.

U T C U N Q U E D E L I N E A T A

E T

I N S O L L E M N I E R U D I T O R U M P A N E G Y R I R E C I T A T A

d. XVII. Mart. A. MDCCLXXXIII.

A

DANIELE BERNOULLIO,

PHIL. ET MED. DOCT. ELOQ. PROF.

DEF. EX FR. JOH. NEP.

B A S I L E Æ,

Typis JOHANNIS SCHWEIGHAUSERI.

MDCCLXXXIII.

VITA
IMMORTALIS VITI
DANIELIS BERNHARDI

HAEC QUONIAM IN ANNO 1717 A GREGORIO HENNING ESTIMATA

UT CUM QUOQUE DELECTATA

IN COLLEGIUM PRAEDICANTIAE THEOLOGICAE

ET ANNI 1717 A GREGORIO HENNING

DANIELIS BERNHARDI

HAEC QUONIAM IN ANNO 1717 A GREGORIO HENNING ESTIMATA

UT CUM QUOQUE DELECTATA

BRASILE

The Johann Gottfried

BRASILE

MAGNIFICE DOMINE RECTOR,
 REIPUBLICÆ CONSUL AMPLISSIME, PATER PATRIÆ,
Academiae Proceres plur. venerandi, jurisconsultissimi,
experientissimi, sapientissimi, celeberrimi,
Ecclesie Pastores & Antistites summe venerandi, vigi-
lantissimi, fidelissimi,
Senatores prudentissimi,
Verbi divini Praecones ac Ministri pl. reverendi,
facundissimi,
Auditores, quotquot adestis, omnis ordinis ac dignitatis
honoratissimi, suis quisque titulis condecoratissimi,
spectatissimi,
Tu denique Studiosorum corona florentissima, ex-
optatissima!

Unusquisque homo, eximiis ornatus virtutibus, aut meritis
 insignibus clarus, jure quodam meritoque summos cæ-
 terorum mortalium honores sibi vindicat, illorum potissi-
 mum quibuscum vixit, suorum civium, quorum rem & pu-
 blicam & literariam suis virtutibus condecoravit, suaque
 doctrina inlustravit.

Talem virum, anno præterito, inevitabili heu! nosque omnes manente fato, summo omnium Bonorum & totius literati orbis luctu, perdidimus Academiæ nostræ plurimumque aliarum decus atque ornamentum splendidissimum, DANIELEM BERNOULLIUM; cujus quidem memoria nullo non tempore cara nobis & grata esse debet, ad quam autem recolendam hodierna lux, quæ obitus illius anniversaria est, præ cæteris nos invitat.

Equidem, ut verum fatear, vix arbitror, tanti Viri laudes coram illustri hacce Panegyri sollempni oratione celebrare, ejus esse, qui in dicendo tam parum exercitatus, reprehensionem doctorum atque prudentium virorum vereatur. At quando ab altera parte cogito, satius esse, cum rem non tam perficiendi spe, quam experiendi voluntate, adgressus fuero, requiri a vobis AA. prudentiam meam, quam, si id non fecerim, pietatem, gratamque erga patrum desideratissimum mentem, hæc cogitatio animum mihi addit, ut adeam periculum, non laudum quidem præconiis extollendi Virum omni encomio majorem, & ab omni præterea laude, etiam meritissima, dum viveret, semper longe alienum; sed vitam Beati, stilo non tam comto, quam candido ac sincero, delineandi.

Vestrum est, A. O. O. H., favere conatibus nostris, & si incomparabilis viri nomen sanctum vobis est, ejusque recordatio grata, accipere attentis auribus, animisque benevolis nostram, quæ, si non oratorio ornatu & facundia, at historica tamen fide ac diligentia sese commendabit, orationem.

Antequam autem de ipso BERNOULLIO nostro dicere exordiar, liceat AA. de Bernoulliorum genere, iisque præsertim

fertim hac de gente viris, qui de republica literaria bene meriti sunt, pauca præmittere.

JACOBUS BERNOULLI primus est quem vobis notum faciam. Is a. 1622. Basileam venit, ibique civitatis jus adeptus, anno sequenti genuit NICOLAUM B., DANIELIS nostri avum, Ducentumvirum, forique judicarii, ut & curiæ rationum adfessorem. Hic, prolis numerosæ parens, inter alios ex honestissima matrona *Margaretha Schenauer* suscepit JACOBUM B. II., Mathematicum profundum, Acad. reg. Parisinæ, itemque Berolinensis sodalem, Matheseos in lyceo patrio Professorem, a. hujus seculi 5to fato suo functum.

Ex NICOLAO II., Senatore, NICOLAI I. filio altero, ortus est NICOLAUS III., J. U. D., mathematicarum primum disciplinarum in Academia Patavina, tum in Universitate patria Logices, tandemque Codicis & Juris feudalis Professor celeberrimus, a. 1759. humanis rebus ereptus.

Tertius denique NICOLAI I. filius, parenti superstes fuit JOHANNES B., Med. D., τὸ μαθητὴς nostri Pater, nulli Mathematicorum sui seculi secundus, plerarumque illustrissimarum Europæ academiarum atque societatum literariorum membrum, qui, postquam sedem mathematicam Groningæ Frisiorum per decennium ornasset, Linguæ græcæ in Universitate patria Professor designatus, antequam hancce provinciam auspicaretur, factus est fratris sui JACOBI in cathedra mathematica successor, quam spartam per annos 42. ad finem usque vitæ, quæ sibi contigit ipsis Kal. Januariis 1748., summa cum laude administravit. Is præter DANIELEM nostrum orbi literato dedit NICOLAUM & JOHANNEM; quorum ille, J. U. L., Bernæ primum per dimidium lustrum Jura publice tradidit, deinde Petropolin academiæ tum
recens

recens fundatæ imperialis membrum vocatus est, quo vero munere vix per octo menses multo cum applausu gesto, jam a. 1726., febre hæctica consumtus, ibidem præmatura morte obiit, sumtibusque imperatoris multa cum solemnitate elatus est. — Alter autem JOHANNES, hujus nominis II., quem ego Parentem colo, colamque dum spiritus hos reget artus, J. U. D., Acad. regg. Parif. Berol. & Nanceianæ Sodalis, Eloquentiam olim apud nos per quinquennium professus, post obitum patris, adnente summo Reip. magistratu, in mathematicam cathedram translatus est, eamque etiamnum occupat, ita ut jam per integrum fere seculum ista cathedra genti Bernoullianæ propria quasi atque hæreditaria fuerit. De eo autem viro, (cui Deus in academiæ decus nostrumque in solatium vitam & vires servet ac firmet), ut & de illius filiis, quorum terni literis nomen dedere, cum vobis, Auditores, satis sint noti, plura non dicam, ne longiori sermone morer vestram expectationem cognoscendi ea, quæ de vita summi DANIELIS *τῆς νῦν ἐν ἀγλοῖς* jamjam expositurus sum.

Genitus igitur est BERNOULLIUS noster parentibus clarissimis, a quibus in illius laudem uberrima dicendi materies peti possêt; sed cum propria virtute eruditioneque tam nobilis evaserit, quid est quod generis jactemus nobilitatem. Sufficiat vobis AA. nosse, patrem ei fuisse JOHANNEM B. quem dixi, matrem *Dorotheam Falkneriam*, ex illustri & perantiqua gente oriundam. Lucem primam vidit anno aetæ christianæ 1700. die 29. Januarii stili veteris, quæ cadit in diem 5tam Iduum Februarii, secundum nostrum calendarium. Locus quidem natalis non fuit urbs patria, at nihilo tamen secius contigit illi esse tam fortunato in ipso nasci musarum gremio, primumque auræ vitalis halitum haurire

rire Groningæ, ubi Pater, ut diximus, magna cum eruditionis fama, μαθήματα publice exercebat.

Quanquam vero Basilea nostra celeberrimi hujus civis natalibus gloriari nequeat, attamen haud parum decoris ei accessisse nobis videtur, quod in illius sinu fuerit educatus, in ejusque scholis institutus, primumque adeo illius quam postea sibi adquisivit gloriæ fundamentum in illa posuerit. Anno enim ætatis sexto nondum exacto, comitatus est parentes Groninga decedentes, & in patriam redeuntes. Cum sanctæ Religionis nostræ præceptis puero mature instillatus est verus in Deum amor, & charitas non fucata in Proximum. 1705. m. Off.

Ingenium autem docile ac vivacissimum, nec minus sciendi cupidum, tam in ludo publico, quam privata domesticorum præceptorum institutione, imprimis autem summi optimique parentis propria cura & manu ductione, literarum artiumque liberalium elementis tam diligenter fuit imbutum atque excultum, ut a. 1713. gymnasio nostro emissus, lectionibus publicis maturus jam haberetur. 1713. Academia civis factus Philosophiam studiose coluit, clarissimosque ejus temporis Professores sedulo audit; & in Logica quidem, (quæ tamen cogitandi ars ipsi potius a natura jam erat indita,) Doctorem publicum habuit J. ROD. ZWINGERUM, in Rhetorica, CHRISTOPHORUM EGLINGERUM, in Latinis & Græcis literis, NICOLAUM HARSCHERUM & SAMUELEM BATTIERUM, omnes nostrates. Utque gallicæ linguæ, qua ob frequentissimum ejus in terris nostris usum commode carere non possumus, aduisceret, ideo a providis parentibus Curtlarium missus, & pastori cuidam gallico ejus oppidi alendus traditus est. Anno autem vertente — pro ingenii enim qua pollebat alacritate intra perbreve illud tempus plenissimam hujus linguæ facultatem consecutus erat — domum redux factus, brevi post studio.

1715. studiorum ac laborum digna præmia tulit; & primam quidam quam vocant lauream ex ipsius parentis Brabeutæ designati manibus accepit, qua occasione habita oratiuncula ostendit: *Nobilitatem virtutis ac eruditionis præferendam esse generis vel muneris nobilitati*, sicque suam ipsius quadantenus laudem futuram dixit. Altioribus jam incumbens studiis, publicas adivit prælectiones EM. ZÆSLINI in Philosophiam moralem; JOH. LUD. FREYII in Historiam; J. ROD. BECKII in Philol. naturalem; in iis autem quæ sibi præ aliis in deliciis erant scientiis mathematicis optimum parentem præceptorem habuit & publicum & privatum (a).

Sub horum celeb. virorum ductu tales fecit profectus, ut vertente anno consueta pro secunda laurea examina subiret, tiamque

(a) Factum heic subungere juvabit *divendros*, quod in illam puerilem *Nostrum* ætatem referendum est, & ex quo intelligere licet, non solum quid ille in mathematicis jam tum præstiterit, sed & quid summus ipsius pater, vir ille verè *mathematicus*, de eo sibi pollicitus fuerit. Problema quoddam mathematicum *Bernoullius* pater filio proposuerat, quod extemplo soluturum eum esse ille forte arbitratur; at puero, in ejus solutionem inquirenti, præter expectationem intricatius illud visum est; nulli tamen cum parceret labori, post longiorem demum meditationem atque indaginem tricas omnes expedivit, tandemque problema feliciter solvit; adeo verum est Virgilianum illud: *Labor omnia vincit improbus*. Haud minus forsitan præclare de se sentiens, quam Philosophus ille Syracusanus post perfectum in balneo experimentum illud cum Hieronis corona hydrostaticum, *Nostrum* gaudiis exultans, & *exultans* suum exclamans, ad parentem accurrit, eique solutionem ostendit. At severior pater, qui forte ad suum modulum puerum metiebatur, pro laude quam hic sperabat: *Quidni, inquit, ignave puer, quidni illico solvisti?* Acerbissimo dolore & verecundia juvenem *nostrum* affecit injusta illa, quam putabat, exprobratio, quæ certe adsentationis plus quam vituperii habebat.

tiaraque doctorali philosophica dignus haberetur. Hanc 1716.
ei imposuit JOH. BUXTORFFIUS, Ling. Hebr. Prof., eaque
occasione publice disseruit NOSTER in thema præscriptum de
*insulsitate illorum, qui mathematica studia spernunt eo nomine,
quod Mathematici quondam maleficus fuerint adnumerati.*

Jam vero illam NOSTER attigerat ætatem, qua vitæ ge-
nus sibi erat eligendum. Stabat in bivio, nescius, Musisne
an vero Mercurio litaret, utrum viam quæ ad laudem & glo-
riam, an illam quæ ad opes ducere ac divitias solet, ingre-
deretur. Ab hac parte inditus ipsi genius nativæque inclina-
tio ad studia eum impellebat; ab altera autem variæ haud
levis momenti domesticæ rationes, & ipsorum parentum con-
siliium, ad mercaturam eum pertrahebant, quibus tandem do-
cilis Juvenis refragari ulterius non poterat.

At vero, AA., omniscii Dei Providentia admirandam
prorsus hic, uti quidem nullibi non solet, sese exhibuit;
quippe quæ, altioribus NOSTRUM destinans, fecit, ut oblata
sibi jam semel iterumque addiscendæ mercaturæ opportunitate
uti commode non posset, sed ambabus vicibus spe sua desti-
tueretur. Itaque divino huic nutui aures obedientes præbuit,
& pristinum ingressus curriculum magno cum ardore literarum
studia profecutus est; — o felicem faustamque consilii muta-
tionem! quam, ob egregios qui in literatum orbem inde
redundarunt fructus, huic merito gratulamur.

Scientiis quidem mathematicis ac physicis, ad quas &
exempla domestica, summi nimirum parentis, & fratris natu
majoris, & ipsa præcipue menti ingenita propensio, eum im-
pellebant, totus se NOSTER immerisisset, nisi more, apud nos
saltem, recepto superiori quam vocant *facultati* nomen dan-
dum fuisset. Quare, cum frater NICOLAUS Themidis sacer-

B

dos

dos jam esset factus, ipse Apollini operam suam addixit, & sacrae Medicinæ Studioſum sese profiteri cœpit; primaque artis salutaris præcepta in ipsa academia patria hausit ex ore celeb. ejus temporis artis medicæ Professorum, JOH. nimirum HENRICI STÆHELINI, Anatomiam & Botanicam docentis; EMANUELIS KOENIG, avi nostri materni, Theoriæ medicæ; & THEODORI ZWINGERI, Medicinæ practicæ Professoris.

Sed ut novellæ stirpes transferi ab agricolis e natali solo in aliud aliquando solent, ut laxius lætiusque crescant, sic adolescentibus, ne patrio suo solo affixi esse videantur, transferi interdum expedit, ut translati sub insolito docentium supercilio uberiores & virtutis & doctrinæ fructus capiant. Quo igitur & NOSTRUM commodi hujus compotem facerent filii amantissimi parentes, miserunt eum a. 1718. ad academiam Heidelbergensem, ubi magni nominis Medicum DAN. NEBELIUM præceptorem nactus, Medicinæ partes omnes accurato studio, indefessaque diligentia perquisivit, & sesqui-anni spatio notiores sibi fecit. Quam totus autem ab hujus præstantissimi viri ore pependerit, docent collegia medica varii argumenti ex ore præceptoris hausta, multoque cum labore BERNOULLII nostri manu chartis mandata, quæ volumina etiamnum a nobis adſervantur.

Celeberrimam autem Argentinensium universitatem, quæ a multo jam tempore peritissimos dexterrimosque in re anatomica pariter atque chirurgica viros procreare solet, noluit non salutare; ideoque anno hujus seculi 19. inclinante eam invisit, illaque hyeme sectionibus demonstrationibusque anatomicis, nec non chirurgicis prælectionibus atque operationibus in cadaveribus instituentis, frequens ac sedulus interfuit.

In

In patriam reversus, mactus doctrina atque eruditione, 1720.
 gratioso Medicorum ordini examinandum se præbuit, talis- 1721.
 que ab eo est inventus, qualem fore existimabat, certoque
 erat persuasus. Inter Candidatos Medicinæ jamjam relatus
 erat NOSTER. Cum autem mathematicas atque physicas
 scientias nunquam seposuisset, immo vero indefesso studio, &
 ex professo quasi tractasset, idcirco, in conscribenda dis-
 fertatione inaugurali, pro summis in arte asclepiædea honori-
 bus rite consequendis, publice defendenda, tale elegit thema,
 quo suorum & in medicis & in mathematicis simul scientiis
 profectuum specimen edere possêt; hinc enata est præclara
 illa *de Respiratione* disertatio, qua eruditissimus Auctor actum 1721. m. Sept.
 illum vitalem ex principiis tam physiologicis quam mecha-
 nicis egregie dilucidavit, ingeniosissimeque explicavit.

Jam vero, A. O. O. H., vita NOSTRI literaria a vul-
 gari tritoque Eruditorum curriculo magis defectere incipit,
 majorque rerum mihi nascitur ordo. Vestra igitur quæ di-
 gniora sunt attentione narraturo, adeste porro animis auri-
 busque benevolis.

Postquam per aliquod adhuc tempus domi esset commo-
 ratus Licentiatus noster, studiisque sedulo incubuisset — testibus
 iis, quæ vacante tum temporis cathedra Anatomix & Bota- m. Octob.
 nices, itemque anno infsequenti Logices cathedra, exhibuit, 1722. m. Febr.
 specimenibus haud spernendis, quorum illa præsertim nomi-
 nari meretur disertatio, posteriori hac occasione edita, qua,
 pro judicii quo pollebat dexteritate atque acrimonia, *metho-
 dum examinandi syllogismorum validitatem* acutissime explanavit
 — tum anno 1723. patriis musis ad tempus valedixit, 1723.
 Venetiasque tetendit, ut, ductore viro in arte salutari tunc tem-
 poris longe lateque celebratissimo MICHELOTTIO, in praxi
 quoque clinica exercitaretur. Hoc autem summo viro non
 præcepto.

præceptore tantum uti licuit BERNOULLIO nostro, quin & gratiam ejus amicitiamque ita sibi conciliavit, ut non solum in nosodochia, verum etiam ad lectos patriciorum atque optimatum comitari sibi eum concederetur.

Quandoquidem autem tempus medicas inter mathematicasque scientias partiri vellet, ita quoque in principum illius loci Mathematicorum atque Geometrarum notitiam venire, consuetudinemque cum iis contrahere honeste studuit; & quum ipse eruditionis fama haud mediocri in orbe mathematico jamjam inclaruisset, adsecutus est facile, ut in horum virorum consuetudinem reciperetur, magnique ab iis æstimaretur. Eorum in numero fuere viri nobiles ac celeberrimi. RIZETTUS & RICATTUS, quibus præ aliis utebatur familiaris. Hos Eruditos inter NOSTRUMQUE frequentes inde nascebantur occasiones de quæstionibus mathematicis profundioribus (tam analyticis quam mechanicis) differendi atque disceptandi. Neque literatus orbis nullum exinde cepit fructum; prodiit enim tum illud primum BERNOULLII nostri opus mathematicum, cui titulus: *Exercitationes mathematicæ (a)*. Hæ cum essent, maximam quidem partem, polemici argumenti — ariditatem enim hujus methodi observationibus nonnullis & Schediasmaticis minoribus eleganter temperaverat Cl. auctor — pauca tantum exemplaria, & ægre quidem, iteratis nobilis cujusdam Veneti sibi amici precibus sollicitatus ac permotus, imprimi illius sumtibus passus est. Quantum ab eo tempore omnes abhorruerit controversias, aperte satis, abundeque testantur multifaria ejus inde edita scripta, Commentariis variarum academiarum inserta, paginarum quidem angustia parva, argumento

(a) Venet. 1724. in 4°.

argumento autem & tractatione maxima, quæ quidem tam numerosa sunt, ut recensere omnia temporis ratio non permittat (a). Unius tantum illiusque majoris operis, quo vel solo immortalitati nomen suum commendavit celeb. Auctor, nec non illarum dissertationum, quibus præmia ab Academia regia Scient. Parisina meruit, servato tamen chronologico ordine, meminisse juvabit.

Nempe paullo ante illud ipsum tempus, quo Venetiis commoratus est ὁ πᾶν noster, coeperat Academia illa quaestiones Philosophis, promisso amplissimo præmio, proponere, Geometriam, Astronomiam, Mechanicam, nec non artem nauticam plurimum adjuvantes; earum prima quæ practicam partem spectabat (b), sententiam Philosophos aperire jubebat *de optimo modo construendi clepsydras, ut a navigantibus adhiberi commode possent.* Hujus problematis solutionem adire magni erat animi, cum & esset perdifficilis, & profundissimorum tantum acutissimorumque Geometrarum disquisitioni subjiceretur, & iudices expectaret, summa consummataque doctrina instructos. Eum tamen animum BERNOULEIO nostro addidit & desiderium experiendarum virium, tum hortatio celeberrimi parentis, qui filium hinc cupiebat initiari sacris, laudabilis denique gloriæ cupido, & honestum studium commoustrandi, non frustra se hæcenus in hoc studio cucurrisse; His, inquam, rationibus permotus, de reportando præmio minime cogitans

(a) Catalogum scriptorum Bernoullianorum qui nosse velit, adeat *Albenas Kauricas, f. Catal. Profess. Acad. Basil.* 8. Basil. 1778. pp. 242. sqq.

(b) Proposita pro a. 1725.

cogitans — id enim longius ab ejus modestia aberat — viam hanc, qua se quoque posset tollere humo, tentandam esse judicavit. Neque tamen, ut statim intelligetis AA., illa sola, quam & ex inani cum exercitatissimis athleticis in arenam descensu superfuturam sibi licet victo sperabat, gloria eum mansit. Ecce enim, ea ipsa quam ad academæ Secretarium misit dissertatio, collectis demum iudicum sententiis, præmio digna est inventa, victorque NOSTER virum volitavit per ora.

Solent istiusmodi gloriosi eventus Juvenum haud raro animos efferre, & ambitiosa præsumptione corrumpere (a). Aliter autem id NOSTRO accidit; Licet enim summam ex illa victoria nominis exultationem esset consecutus, nondum tamen omne jam tulisse punctum sibi persuasit; fuit ei potius ista gloria stimulus & calcar, quo generosum ipsius pectus concitaretur ad famam longius extendendam, firmiterque stabiliendam.

1724. Πολυμαθὴς studio incensus, scientiæque rerum medicarum amplificandæ desiderio flagrans, anno hujus sæculi vigesimo quarto Patavium perrexit, viri incomparabilis ac celeberrimi Anatomici JO. BAPT. MORGAGNII, sedem ibi tum habentis, audiendi ac frequentandi gratia. At quam facile mortalium consilia ad nihilum recidunt! Simul enim urbis ejus limina attigit NOSTER, ac vehementissima correptus est ardente febre, quæ gloriøsæ vitæ cursum abruptisset, nisi secundum Deum, supremum hominum Archiatrum, cura & industria præstantissimorum Medicorum VALISNERII, MORGAGNII

(a) Nostra subinde facimus verba Cl. Jac. Bruckeri in vita DAN. BERNOULLII, Dec. III. Pinacotheca ejusd. fol. Aug. Vind. 1744.

GAGNI & COGROSSII, morbi vim vicisset, NOSTRUMQUE literato orbi, magno hujus commodo, reddidisset. Interim vires ita depaverat violentissimus morbus, ut in semestri apud musas Patavinas mora eas vix colligere, neque proficere in literarum studio quidquam, nedum scopum in quem intenderat attingere posset. Novum tamen ei in Italia versanti honoris gradum paravit Bononia, in qua civitate laudabile Institutum scientiarum promovendarum tunc Academiam eruditam genuerat; sub ipso namque hujus Academiae exortu, qui illustri *Comiti MARSIGLIO* debebatur, membrum illi NOSTER adscriptus est.

cod. anno.

Haud minus honorificam BERNOULLIO æstimationis suæ opinionem testificata est ill. Respublica Genuensis, in qua similia erigendæ societatis philosophicæ consilia agitabantur. Magnam nempe, quam BERNOULLIUS toties prodiderat, doctrinam perspectam penitus habens PALLAVICINUS Marchio, & ideo amicitia eum complectens, proceribus reipublicæ NOSTRUM commendavit, ut talem qui rem perficere, Academiae rationes inire, eamque dirigere posset. Jussus itaque est ill. Marchio cum BERNOULLIO ea de re agere, & promissis emolumentis splendidis ei persuadere, ut hanc spartam ornaret. Neque omisit ille quidquam, quo in partes pertrahi posse NOSTRUM credebatur. Modestius autem de se judicabat BERNOULLIUS, & nimis difficilem istam provinciam sibi dissidendo ratus, primo hærebat, & dum dubius fluctuat, en! alia a divina providentia ipsi offertur occasio, literarum incrementa pulcherrime promovendi, quo factum, ut istas cogitationes omnes abjiceret.

Occasio autem hæc erat. Rufforum summus Imperator PETRUS I., Magni cognomine vere dignus, nihil relinquens intenta-

intentatum, quod ad imperii sui incrementum atque humanitatem, & novæ metropolis decus ac splendorem faceret, magnificentia vere cæſarea fundaverat nuper illam ad summam celebritatis fastigium inde evectam ſcientiarum academiam; Cumque viros in omni ſcientiarum genere verſatiſſimos, perque univerſam fere Europam ſparſos, animo quaſi luſtraret, ut eos ingentibus promiſſis præmiis illuc alliceret, non potuit latere *Bernoullianum* nomen, quod nobile par fratrum, NICOLAUS Juris tunc temporis anteceſſor Bernenſis, & DANIEL noſter, digna ratione a parente acceptum tuebantur, quodque ſuſtentare poſſe novæ academiæ honorem recte credebatur. Ambo igitur fratres ad ornandam naſcentem academiam Petro-

1725. polin vocantur. Uterque fraterno amore intime junctus fratri, cum una vivendi occaſionem inveniſſet, vocationi paruit, & operam novæ academiæ in quinquennium addixit. Promiſerat autem ſtipendium atque præmia non modo eruditione illorum digna, ſed & majeſtatem tanti principis decencia imperator optimus, & accenderat hoc modo ſtudium fratrum illuſtrium, tantæ principis clementiæ demerendæ, implendæque ſpei, quam ille conceperat.

Interceſſit tamen, non quidem induſtriæ Bernoullianæ, orbisque eruditi cupidini, veritates quam plurimas hæcenus ignotas ab illis accipiendi, aſt tranquillitati tamen gaudioque animi, quod ex facultate conjunctiſſime una vivendi capiebant fratres, humanarum rerum vanitas & inconfantia. Vix enim novem meſes Petroburgi vixerant, cum

1726. 26. Jul. major natu humanitatis partes explendo vita decederet. Quod vulnus tum NOSTRO altiſſime inſictum eſt, cum in fortunæ gremio totus reſediſſe ſibi videretur. Neque tamen iſtud fatum laudabile ſuum ſtudium, promotis diſciplinis philoſophicis & mathematicis academiæ honorem augendi, imminuere paſſus eſt, quin potius numeroſis iisdemque erudiſſimis

tissimis commentationibus ac meletematibus academiæ Commentarios ditare, antiquissimum duxit. Consumere tamen, tum luctus de amisso fratre & amico certissimo, tum laborum contentio nimia, vires sanitatis tantopere, ut elapso desponso quinquennio missionem petere, inque patriam redire secum constitueret. Quæ vero merita mirum in modum eum commendaverant Petropolitanz aulæ, tunc obtinere, quo minus voto suo potiri possent. Cum enim ingentis ornamenti jacturam facere academia ex ejus abitu crederetur, vi quadam retentus est, at non sine insigni gloria. Ex dimidia enim parte auctum stipendium, designatus honorarius professor academiæ, addicta pensio annua in dies vitæ, cum libertate manendi Petropoli, quamdiu ex re ipsius foret. Quibus clementiæ imperatoriæ testimoniis velut vinculis detentus est, ut triennium amplius in Petropolitana academia perduraret, donec vacillantis valetudinis conditio tandem eum de reditu in patriam serio cogitare cogeret. In ea autem, quam in istis terris fecit, mora, totus fuit, ut fines, quos obtineri cupiebat gloriosæ memoriæ fundator, attingeret. Jusserat autem princeps optimus Academicos, argumentum aliquod humanæ societati utile, at nondum satis elaboratum, excutere atque perficere. NOSTER itaque, cum sublimioris Geometriæ & Mechanices cognitione abundaret, sciensque, eam Dynamices partem, quæ leges tradit virium & motus fluidorum, maximi licet momenti, innumeris tamen præjudiciis, ex falsis fallacibusque experimentis ortis, corruptam esse, scripsit *Hydrodynamicam* suam, sive de viribus & moribus fluidorum commentarios, in quibus hanc scientiam ex certissimis fundamentis deduxit; idque opus, clarissimum perenneque ingenii sui monumentum, ante abitum academiæ obtulit, auctumque demum post aliquot elapsos annos Argenterati imprimi curavit.

1730.

a. 1738.

Cumque paullo ante discessum suum intellexisset, quaestionem

C

tionem physico-astronomicam, ab academia Parisina anno præcedente propositam, *de inclinatione mutua orbitarum planetarum*, a nemine digna præmio ratione fuisse solutam, eandemque iterum pro a. 1734. propositam, & duplicatum præmium soluturo promissum esse, ipse decertandum sibi quoque esse ratus est, eumque in finem misit ad academiæ secretarium perpetuum *disquisitiones physico-astronomicas* illius problematis, sub hoc symbolo: *Virtutum pretium in ipsis est, & recte facti merces est fecisse.* Excitavit autem promissi præmii splendor plurimos Philosophos, & inter eos quoque ipsum celeb. BERNOULLII nostri patrem, ut pro eo obtinendo decertarent. Eorum scriptorum agonisticorum pleraque tam docte ac solide fuerunt elaborata, ut peculiari programme monuerit academia, fuisse complures, quibus ægre præmium denegaverit; tribus academiæ assensus & elogia tributa sunt, duobus autem additum præmium duplicatum dividendum. Facta vero symbolorum manifestatione, ecce! apparuit, duo illa coronata opera esse patris filiique BERNOULLIORUM. Itaque DANIELIS quoque BERNOULLII dissertatio latine scripta, & ab eo in gallicum sermonem translata, in utraque lingua ab academia edita est. Vobis autem AA. pronum est exinde colligere, quam dignus paternæ eruditionis & gloriæ hæres exstiterit filius DANIEL.

1733. Discessit BERNOULLIUS noster Petroburgo anno 1733. Quam ægre ab illustri academia fuerit dimissus, quantum in ea post se reliquerit nomen, quantaque apud illum porro floruerit auctoritate atque existimatione, illud vel ex eo potestis colligere AA., quod fuerit in numero septem illorum Eruditorum extraneorum, quibus clementissima ac potentissima CATHARINA II., Russorum Imperatrix hodie regnans, numismatis illius aurei, ante aliquot annos in gloriose pacis cum Turcis initæ memoriam cusi, exemplar donare nominatim dignata fuerit. Qui quidem honos circa idem fere tempus

tempus alio haud minus insigni fuit cumulatus: Orbata nimirum illustris academia celeberrimo & uno superflite primitio fodali, memoriae ipsius recolendae & cohonestandae gratia, & ut levem saltem gravissimi damni haberet praestacionem, effigiem absentis praesentem esse desideravit. Igitur a peritissimo artis pictoriae magistro expressa NOSTRI imago Petropolitin missa, hodie in Academicorum conclavi, eximium & opere & antitypo perpetuumque ornamentum, suspensa cernitur.

In viam autem, e qua digressi sumus, redeamus. Voluptate gavisus est *ὁ μακαρίτης* iter in patriam inire comite fratre plus decennio minore JOHANNE, Matheseos nunc apud nos Professore, patre meo summe devenerando; is enim tunc in itinere literario versatus anno praecedente NOSTRUM Petropoli inviserat, accepturus quoque oblatum sibi munus academicum, nisi & propria & fratris minus firma valetudo rigidioris climatis fuisset impatiens. 1732.

Perculosa navigatione Dantiscum delati ambo fratres, inde ad Batavos, posteaque Lutetiam Parisiorum abierunt, ubi per aliquod tempus commorati, a primi ordinis eruditissimis in amicitiam recepti, & ab illustri suo amico celeb. DOMINO DE MAUPERTUIS in academiam scientiarum introducti sunt. In eo ipso Academicorum consessu producebat academiae Secretarius transmissas sibi Eruditorum dissertationes, quibus ad iteratam illam de qua dixi quaestionem physico-astronomicam respondebant. Antequam autem designatis iudicibus illae traderentur, inscriptiones & symbola earum alta voce legebantur. Cum subdubitaretur, num fratrum alteruter, aut uterque forsitan, pro obtinendo praemio decertarit, omnium oculi inter hanc lectionem, an forte proderent sese, in eos erant defixi. Minor fratrum, ob juvenilem qua erat aetatem, honestamque (qua & ab illo tempore Publico commendare se

studuit) verecundiam, in ejusmodi certamina nondum ausus erat descendere; de majore autem natu fratre rem erant omnino, ut antea vidimus, conjectura adsecuti (a).

Interim, cum post obitum J. ROD. MIEGII Theoriæ medicæ apud nos Professoris experientissimi, beatus noster avunculus EMAN. KOENIG a cathedra Anatomix & Botanicæ in illam Medicinæ theoreticæ proventus esset, academia patria, cui, pro suo in patriam amore, aliquoties, occasione variarum cathedrarum tam philosophicarum quam medicarum, absens operam suam atque officium frustraneo conatu obtulerat NOSTER, optimi filii tandem memor, deque meritis ejus melius jam edocta, publicum Anatomix & Botanicæ Profes-
 1733. sorem per modum usitatae fortis esse eum voluit. Quanquam quidem, quod totum se rerum naturalium & Mathematicum studio tradidisset, medicinam parcius tum respexerat, patriæ tamen, ut modo diximus, amore commotus, vocationem istam accepit, pristina denuo reculturus studia. Exspirante igitur anno 1733. Basileam ingressus, jura honoresque Doctoris Medicinæ, jam dudum promeritos sibi que decretos, more majorum cepessivit, & spartam traditam prælectione publica auspiciatus est. Functus etiam eo munere est sedulo ac diligenter, & in demonstranda admirabili corporis animalis fabrica, explicandisque

n. 18. Dec.

(a) Lutetiâ una cum fratre profectus *Bernoullius* noster, itineris comitem nactus erat academiæ Parisinæ quendam tum temporis Adjunctum, cui nomen *Trant*. Neuter alterum noverat. Ex sermone tamen, quo viam levabant, poterat uterque facile intelligere, rem sibi esse cum Mathematico aut Physico haud infirmi ordinis; hinc alterum incessit cupido alterius nomen cognoscendi: „Bernoulli, ait *Noster*, *mibi nomen est*”. Putavit *Trantius*, eum per jocum nomen illud usurpare, huicque parem alterum jocum regerere voluit: „*Et ego* inquit, *Newtonus dicor*”. Tanto apud eum erat numero Bernoullianum nomen, ut illud cum celeberrimo hodiernæ Physices parentis nomine, quasi par cum pare, conferret.

que imprimis variarum partium functionibus, occasionem pulcherrimam nactus est, suam in physicis & mechanicis profundam doctrinam ad Anatomiam & Physiologiam feliciter transferendi, & utrumque studiorum genus, non sine insigni auditorum commodo, inter se sociandi. Privatos autem, quod dicere vix opus est, labores fere omnes, quasivero destinatum sibi aliud munus animo præfagiisset, in Mechanicæ & altioris Geometriæ, ad naturalium rerum scientiam applicatæ, studio, quo delectari maxime solebat, urgendo ac perficiendo collocavit. Quid quod & illustri academiæ Petropolitanae, cujus professor honorarius declaratus cum stipendio erat, suæ in demerendo illo beneficio indefessæ diligentiae significationem daturus, eruditas quotannis fere ei transmisit dissertationes maxime mechanici argumenti, quæ Actorum illius egregia existant ornamenta.

Idem propositum illi fuit circa academiam scientiarum Parisinam, cujus problemata magna iudicii acie singulis fere annis solebat solvere; nec plerumque sine successu.

Sic cum Problema illud *de optimo modo construendi anchoras*, biennio abhinc jam propositum, sed a nemine digna ratione solutum, præ anno 1737. iteraretur, & in tres distinctas quæstiones divideretur, quarum singularum optima solutio præmio esset afficienda, quarumque 1^a. requirebat *aptissimam anchorarum figuram determinandam*; 2^a. *methodum præstabiliorem anchoras fabricandi*; 3^a. *modum optimum earum vires experiendi*; primæ quæstionis præmium BERNOULLII nostri frater JOHANNES reportavit; alterum abstulit Cl. TRESAGUET, pontium & viarum publicarum Architectus; tertiæ autem quæstioni cum nulla ex transmissis dissertationibus academiæ visa esset ex arte satisfecisse, DANIELI BERNOULLIO nostro (a) &

(a) Dissertationis illius solum erat: *Omnia conando docilius solentia vincit.*

& celeb. Marchioni POLENI, Mathematicum professori Patavino, quorum scripta ingeniosas & circa anchorarum figuram, & cætera problematis argumenta disquisitiones, simulque observationes practicas utilissimas continebant, tertium illud præmium partiendum adjudicatum est.

1740. Hancce victoriam aliæ bene multæ secutæ sunt. Anno nimirum 1740., cum quæstio propofita esset *de causa physica fluxus & refluxus maris*, præmium Noster (a) partitus est cum tribus aliarum dissertationum clariss. auctoribus, quos inter erat cel. LEONH. EULERUS conterraneus noster.

1743. Triennio autem post palmam solus tulit NOSTER scripto egregio *de modo optimo construendi acus magneticæ inclinatorias*; (cujus erat symbolum: *Gloria sequi debet non appeti.*)

1742. 1744. Pro anno post quadragesimum secundo, itemque 44to.
1746. *Magnetis Theoria* indaganda Eruditis propofita fuerat; verum plenum periculis, & altioris indaginis problema neutra vice ea ratione fuerat solutum, quæ satisfacere posse academiæ videretur; Quare, dilata iterum præmii distributione, biennio post triplicatum adjudicandum erat præmium. Accidit autem, ut eo ipso quod inter annum 44. & 46. intercedebat temporis intervallo celeb. MAUPERTUISIUS Basileæ degeret, isque BERNOULLIUM fratrem utrumque etiam hortaretur atque etiam, ut in certamen istud prodirent, operæ enim (ajebat) esse pretium, & secundum academiæ leges non posse præmium ulterius proferri. Tum NOSTER falsus est fratri, se jam hac de re cogitasse, immo cogitata quædam in charitam conjecisse, tam parum autem iis se contentum esse, ut susceptum consilium penitus abjecerit; simulque, & per jocum quasi, has suas meditationes cum fratre communicandas obtulit,

(a) Dissertationis symbolum erat: *Deus nobis hæc otia fecit.*

obtulit, num vellet eas ulterius perfequi, & si res prospere acciderit, præmium secum partiri? Annuit frater, & in oblatas condiciones lubens descendit, sicque enata sunt *nova illa principia mechanico-physica ad magnetis naturam proprietatesque explicandas spectantia*, quod scriptum, cum modesta hac epigraphe: *in sententia permaneto, enimvero nisi alia vicerit melior*, ad academiam ablegarunt, cujusque successus omnem superavit auctorum spem atque expectationem, quippe quod præmium partitum est cum duobus aliis, cel. LEON. EULERI supra laudati, & cl. DU TOUR, *academiæ regie Parisiensi a commercio literario. Bernoulliana* dissertatio communi fratrum nomine ab academia typis edita est.

Anno sequenti, qui fuit hujus seculi 47., denuo partitus est NOSTER cum anonymo auctore præmium duplicatum, ob egregie solutam quæstionem, biennio ante jam sine successu propositam: *Quibusnam observationibus mari, tam interdum quam noctu, itemque durante crepusculo, verum temporis momentum commodissime & certissime determinari potest?* (a)

Denique etiam solvere tentavit plura, ad artis nauticæ theoreticam partem spectantia, problemata; & felicissimi quibus usus est successus, totidem extant capacissimi sui ingenii argumenta luculentissima.

Anno enim 1751., cum iterum proposita esset quæstio de indole & causa motus horizontalis & progressivi hujus vel illius maris tractus (quem motum Galli Courant vocant), & modo optimo

(a) Illius dissertationis, quam a. 1745. academiæ jam transierat, epigraphe erat: *Et quandoque olitor fuit oportuna locutus.* Deinde a. 1747. supplementum addiderat auctor, cum symbolo: *Est aliquo prodire tenus, si non datur ultra.*

optimo illum observandi ac determinandi (b), præmio BERNOULLII noster duplicato affectus est.

1753. Dein anno post quinquagesimum tertio aliud reportavit, scripto: *de præstantissima methodo naves absque vi venti promovendi (c)*; tandemque anno 1757. scripto: *de modo optimo minuendi motum navium libratorium, tam juxta longitudinem, quam latitudinem earum (d)*.

Hæc BERNOULLII nostri scripta palmaria singula in collectione illarum commentationum, quæ præmia ab acad. reg. Sc. Paris. proposita reportarunt (e), cura & sumptibus ejusdem academix edita, & cum orbe literato communicata fuere; suntque illa, ut audivistis Auditores! tot tamque varia, ut par huic exemplum vix ullum inveniri posse videatur. Fecit etiam hæc doctrinæ illustris gloria, ut opima splendidaque NOSTRO apud externos munera passim offerrentur, quibus tamen otia literaria & amorem patriæ prætulit.

Interea, infinitis abstrusisque non obstantibus laboribus, commer-

(b) *Sur la nature & la cause des Courans, & la meilleure manière de les observer & de les déterminer.* Symbolum dissertationis Bernoullianæ erat: . . . agit tranquilla potestas

Quod violenta nequit.

(c) *Sur la manière la plus avantageuse de suppléer à l'action du vent sur les grands vaisseaux, soit en y appliquant les rames, soit en y employant quelque autre moyen que ce puisse être.* Symbolum Nostri erat: *Quærendi initium ratio attulit, cum esset ipsa ratio confirmata querendo.*

(d) *Quelle est la meilleure manière de diminuer le Roulis & le Tangage d'un navire, sans qu'il perde sensiblement par cette diminution aucune des bonnes qualités, que la construction doit lui donner.* Scripto Nostri hæc addita erat epigraphe:

Qui dubiis ausus committere flatibus ahum,

Quas natura negat, præbuit arte vias.

(e) *Recueil des pièces qui ont remporté les prix de l'Académie roy. des Sciences depuis leur fondation.*

commercium epistolicum cum Eruditis extraneis frequentissimum coluit; quos inter primo loco nominandi nobis sunt: MAUPERTUISIUS, CLAIRAUTIUS, CONDAMINÆUS, BOUGUERUS, LALANDIUS, BUFFONIUS, LEON. & JO. ALB. EULERI, LAMBERTUS, LAGRANGIUS, GEORGIUS FONTANA, JALLABERTUS, MALLETUS, alii; qui omnes & singuli, ut amicum certum & fidelem, talemque qui in difficili aliquando opere facem sibi præferret, & consilia daret utilissima, singulari NOSTRUM amore atque observatione prosequerentur.

Nec mirum, AA., si pleræque celebratissimarum Europæ academiarum, aliæque societates literariæ, sodalium suorum catalogum clarissimi BERNOULLII nostri nomine condecorare atque amplificare studuerunt. Jam anno, ut diximus, hujus seculi 24to in Institutum promovendarum scientiarum Bononiense, & anno 30mo in academiæ Imperialem Petropolitanam socius fuerat cooptatus. Tum vero, anno post quadragesimum septimo, academiæ regiæ scientiarum Berolinensi, anno sequenti, post obitum celeberrimi parentis JOH. BERNOULLII, academiæ Parisinæ, in quam octo tantum membra extranea recipiuntur, & anno 50mo academiæ reg. Londinensi sodalis perhonorifice adscriptus est. Hanc denique secutæ sunt societates œconomicæ Bernensis, Tigurina, & academiæ electoralis Palatina, quæ currente septimo hujus seculi decennio socium NOSTRUM adscivere suum.

1747.

1748.

1750.

1762.

1764.

1767.

Ingens, quam consummata sua eruditione insignibusque meritis ὁ μακαρίτης noster sibi adquisiverat, fama id quoque effecit, ut nemo fere peregrinus, in itinere versatus literario, qui accuratæ scientiæ duceretur cupiditate, urbem nostram transiret, quin celeberrimi viri coram videndi atque noscendi studio incensus Eum in ædibus illius conveniret. Quicumque autem, sive peregrinus sive nostras, illum primum in ipsius musæo inviseret, mirari debebat, tam profunda

Doctrina doctrina

doctrina virum non, ut Eruditi aliàs fere solent, libris scriptisque circumvallatum & sepultum pene inveniri. Ille non erat mos NOSTRO, multos perlegendo aut evolvendo libros, eruditionem suam ab aliis mutuam accipere, eosque serviliter imitari; (a) sed, suæ indulgens meditationi, omniaque sua portans secum, ex proprio cerebro tanquam fonte uberrimo ac purissimo res exquisitissimas hauriebat, quas deinceps graphii ope & ardensiæ (nam ea fere erant quibus uti solebat instrumenta) ulterius elaborabat ac perficiebat; & hoc modo enatae sunt egregiæ quæ illum auctorem habent, lucubrationes ac meletemata.

1750.

Postquam per annos decem & septem Professoris Anatomix & Botanices munus obiisset *ὁ πᾶν*, accidit, ut cl. BENED. STÆHELINI fato Philosophiæ naturalis cathedra vacuificeret. Hic quantum inter cæteros omnes, qui istam ad cathedram adspirare poterant, eminuerit NOSTER, vos AA. este iudices, cui nimirum, invitatione plane extraordinaria, & exemplo inde ab introducto fortis usu sui simile non habente, a summo civitatis nostræ magistratu, consentiente approbanteque amplissimo senatu academico, id munus oblatum est, addito simul honorario pecuniali, quod præter salarium Physici ordinarium accepturus esset. Ad oblatam hanc gratissimam sibi nec

(a) In honore admodum parvo cum haberet lectionem (nisi eorum librorum qui ad excolendum potius ingenium, quam augendam doctrinam facerent), mirum non est, quod in illius Bibliotheca, quæ haud exigui quidem pretii erat, vix unum alterumve extiterit volumen, emtionis jure acquisitum, sed eam fere contentam fuisse collectione Actorum & Commentariorum illarum academiis quarum erat socius, aliisque operibus curantibus iisdem academiis typis editis, itemque plurimis Philosophorum & Geometrarum celeberrimorum scriptis, quæ ab auctoribus NOSTRO, ut iudici intelligenti ac peritissimo, honoris & observationis testificandæ causa, fuerant oblata.

nec minus honorificam conditionem accipiendam eo fuit prior, quo majoribus in deliciis sibi erant nova studia publice nunc tractanda, physicamque adeo cathedram, servato tamen inter Medicos ordine, sede ac voto, ascendere cœpit.

Noverunt omnes, quibus audire eum contigit, quanta fuerit ejus in prælegendo ac docendo facilitas, quanta suavitas, quanta perspicuitas. Id etiam fuit in causa, quare & nobiles homines & plebei, viri & juvenes, docti æque ac indocti, frequentes ad eum in theatro physico docentem, experimentaque instituentem, confluerent. Cumque per annos senos & viginti provinciam istam summa fide, solertia ac dexteritate, nec minori Studioforum commodo & utilitate administrasset ipse, cujus rei plerique nostrum, AA., testes sumus, rem quoque physicam, magno sui nominis decore, non solum scriptis suis egregiis, sed & pluribus inventis novis machinis atque instrumentis, amplificasset, tum, ingravescente ætate, vicaria nostra quantalacunque, & ab a. 1776. 1780. ad vitæ finem usque, fratris nostri JACOBI BERNOULLII, J. U. L., opera utendi ab ampl. Senatu academico veniam petiit; idque haud difficulter, nec sine promerita honorum & gratiarum testificatione, concessum ei fuit.

Cæterum & alia in Eum collata sunt munera atque honores; quippe qui fascis academicos iterum; Decanatum venerabilis Capituli Petri, cui a. 1753. aggregatus fuerat, vicibus totidem; illum autem ordinis gratiosi sæpius gessit; quibus dignitatibus omnibus & singulis diligenter & cum laude perfunctus est, prudenti suo consilio, & sapienti rerum ipsarum cura atque administratione, collegas egregie adjuvans, omnia ad exactam justitiæ & æquitatis normam dirigens, nihilque omnino præmittens, quod communi bono infervire videretur. De Bibliotheca academice publicæ jam a. 1734. bene meruerat ὁ πᾶσι noster, cum ei, mox a suo e Ruffia

in patriam reditu, nummos Moscoviticos varios ac rariores, aureos, argenteos atque æneos, in sui memoriam tradidisset.

Hactenus fere, A. O. O. H., de meritis literariis τῶ μακαρίτη nostri; accipite, quæso, paucis & illa quæ de animi bonis dicenda jam restant.

Et ea quidem haud minus præclara in Illo fuere ipsis ingenii ornamentis. Eminent inter cæteras virtutes primo Justitiæ amor, qui tantus erat, ut non solum ipse nullam cuiquam nec dictis nec factis injuriam inferret, sed & ad omnem aliis illatæ mentionem generosa quadam concitaretur indignatione. Ab invidia longe alienus, neque aliorum laudibus obtrectans unquam, æquissimum semper de hominibus eorumque meritis judicium ferebat. Humanitate porro præditus erat singulari, ac tali, ut ad officia quælibet propensus, deque aliis & consilio & actu ipso bene merendi studiosissimus esset. Pronus imprimis ad misericordiam erga pauperes & miseros, liberalis erga eosdem & beneficus esse quam videri malebat. Hacque occasione prætereundum non est singulare beneficentiæ Ipsius exemplum, qua scilicet jam ante viginti hosce & quod excurrit annos, sortem quingentorum florenorum Basiliensium ærario nostro academico ea lege commisit, ut Rector academiæ ex redditibus eorum pauperes Studiosos peregrinos iter hac facientes viatico juvarèt, eorumque inopiam aliquo modo sublevaret. Comem præterea, facilem, atque affabilem omnibus se præbebat. Sermonis facilitas ac lepos, huicque mista, pro nata re atque occasione, festivitas facetiæque, maximam ipsius colloquio conciliabant jucunditatem. Ingenii erat recti, animique candidi ac sinceri; neque tamen duri quidquam aut asperi habebat ejus ingenuitas, conjuncta potius cum urbanitate. Fervoris quidam, ut ita dicam, modiolus, qui hominibus
indolis

indolis vividae cordisque integri haud infrequens esse solet, excellentissimis animi dotibus facile condonabatur.

Quid autem de temperantia Ejusdem & moderatione, quid de frugalitate, morumque simplicitate dicam, quæ procul dubio ad vitæ terminum prorogandum haud parum contulere? Non ille, palato indulgens, splendidis extra domum delectabatur conviviiis, sed a multis jam annis, sua propria semper, eademque & in cibo & in potu frugalius est mensa, & cum tantum in modum, qui ad vitales spiritus, profundis exhaustos meditationibus, refarciendos sufficeret. In ædibus & cultu ab inani ambitione & luxurioso fastu æque erat ac a fordida parcitate alienus. Cum gravibus satisfecisset laboribus, non ad strepitantes hominum advolebat cœtus, sed in pauciorum amicorum consortio honesta uti solebat animi recreatione.

Verumenimvero de virtutibus hujus Sapientis cunctis longum est dicere, Auditores! Earum tamen omnium unus erat fons, una omnium eademque genitrix, vera & religiosa in Deum pietas. Ad cujus normam BERNOULLIUS noster actiones vitamque universam, quantum quidem homini peccatis eheu! obnoxio datum est, composuerat, illa quoque ingenti fuit Ei solatio in extremo morbo, cum lecto affixus esset ferali.

Quanquam non admodum robusto videretur esse corporis habitu *ὁ μακροβίος*, fatis tamen integra, per longam annorum seriem, frui Ipsi licuit valetudine, paucos si excipias, & leviores quidem, insultus podagricos, quibus ætate provectiore interdum conflictabatur. Ab aliquot tamen inde annis senectutis infirmitatibus tentari, viriumque vitalium diminutionem perferre coepit, cui & pectoris catarrhus inveteratus se sociavit. His tamen non obstantibus malis, feriis laboribus, altioribusque meditationibus indulgere perrexit, & nisi vehementius urgerent molestiæ, singulis fere vesperis in familiarem sibi hominum angustiorem circulum gestari volupe ipsi fuit.

Verum

Verum sub initium superioris anni senectutis morbus severiorem induit faciem; pectoris oppressiones, anxietates, urinæ reddendæ difficultas, aliaque mala, gravius ægrum exorciunt, noctes inſomnes reddunt, mortem denique, omnium laborum ac miſeriarum finem, certo certius infantem prænunciant. In hoc rerum ſtatu præparavit ſe more chriſtiano ad ſuum ex temporali hac vitæ ſtatione diſceſſum. Dolores ſuos & cruciatus tulit patienter conſtanterque; &, res ſuas omnes poſthabens Providentiæ ſapientiſſimis decretis, mortem expectavit adpropinquantem.

Tandem — dies Ei illuxit noviſſima, quæ fuit Domini-
nica anni ſuperioris decima ſeptima menſis Martii, qua, poſt
tranquillum aliquot horarum ſomnum, multo mane, mortis
genere placido obdormivit, & in æternam requiem abiit; poſt-
quam per annos undequinquaginta patriam academiam ornaſ-
ſet, & annis plus octuaginta duobus honeſtam eamque cœli-
bem in his terris vitam egiſſet. Elatus eſt perendina die mar-
tis, ſine magna pompa, a qua & cum viveret alienus longe
fuerat, (concionem funebrem in templo Petrino habente plur.
reverendo paſtore Albano, Defuncti ex fratre per affinitatem ne-
pote); Mortales autem BERNOULLII exuvias idem tegit tumulus
ille, in angulo peritylii Petrini minoris, in quo & oſſa vene-
randorum quondam parentum recondita jacent (a).

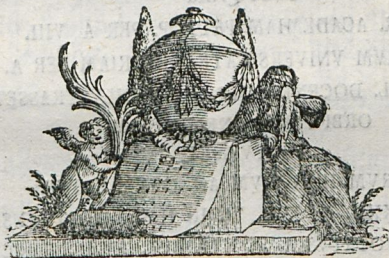
Quantam in iſto viro, & haud vereor dicere, quam vix
reparabilem unquam jacturam fecerimus, nemo Veſtrum AA.
ignorat. Exſtinctum eſt academiæ noſtræ luminare inſigne,
cujus radii non patriæ terminarentur oris, ſed tale, quod longe
lateque & in diſtiſſimas regiones lucem ſpargeret ſplendentiſſi-
mam. Perdidit Republica civem bonum & fidelem, pacis &
officii cujuſcunque ſtudioſum. Perdidit familia ſuum caput,
decus ac columen. Perdiderunt pauperes & miſeri, auxilium at-
que ſolamen. Noſtrum eſt AA., quibus triſte ſui reliquit
deſiderium, implorare DEUM opt. max., ut lugentibus
confola-

(a) Tumulo illi appoſitum eſt Epitaphium, quod calci hujus orationis
adneximus.

consolationem IPSE adferre, damnumque grave Illius morte
 academiæ & nobis omnibus illatum, quomodocunque refarcire
 velit.

Tu autem, ô beate coelicola! Tu qui mortalitatis vinculis
 solutus, immortalitatis factus es particeps, & cœlestibus jam
 æternisque in meliore vita perfrueris gaudiis, — utinam
 illius divinæ auræ, quæ Te in hac terra degentem adflaverat,
 particula aliqua animet & nos, atque ad imitationem Tui in-
 flammet! Ereptum quidem est nobis, qui Te admiramur, la-
 bile Tuum corpus; at vero Tui memoria interibit nunquam,
 sed florescet magis atque magis, & perennabit in secula secu-
 lorum.

D I X I

D. O. M. S.
MORTALES PARVAE HVIC TVMBAE COMMISIT EXVVIAS
DANIEL BERNOVLLI IO. FIL.

MATHEMATICVS PHYSICVS PHILOSOPHVS

CVI PAREM VIX VNVM ALTERVMVE

MAIOREM NVLLVM

VIDIT ORBIS

IN QVO SIBI ADCISCENDO CERTAVNT

INLVSTRIS. SCIENTT. ET ARTT. ACADEMIAE ATQVE SOCIETT.

IMP. PETROPOL. REGG. PARISIN. LONDIN. BEROLIN. ALIAE

POSTQVAM

RVSSOR. ACADEMIAM PETROP. PER A. VIII.

BASIL. STVDIORVM VNIVERSITATEM PATRIAM PER A. XLIX.

PROF. PVBL. DOCENDO ORNASSET INLVSTRASSET

ORBI PER OMNEM VITAM

PROFVISSET

LABORVM HONORVM ANNORVM SATVR

POST ANN. LXXXIIL. M. I. D. VI. IN HAC VITA TRANSACTOS

AD MELIOREM EVOCATVS A. D. XVI. KAL. APRIL. MDCCLXXXIIL.

INGENII MONVMENTVM AERE PERENNIVS IPSE SIBI VIVVS PARAVIT

INVENTIS SCRIPTIS MERITIS

CORPORI TITVLVM MM. POSS.

IOANNES FRATER DOROTHEA SOROR

EMANVELIS FR. ET CATHARINAE SOR. LIBERI.

ULB Halle

001 966 979

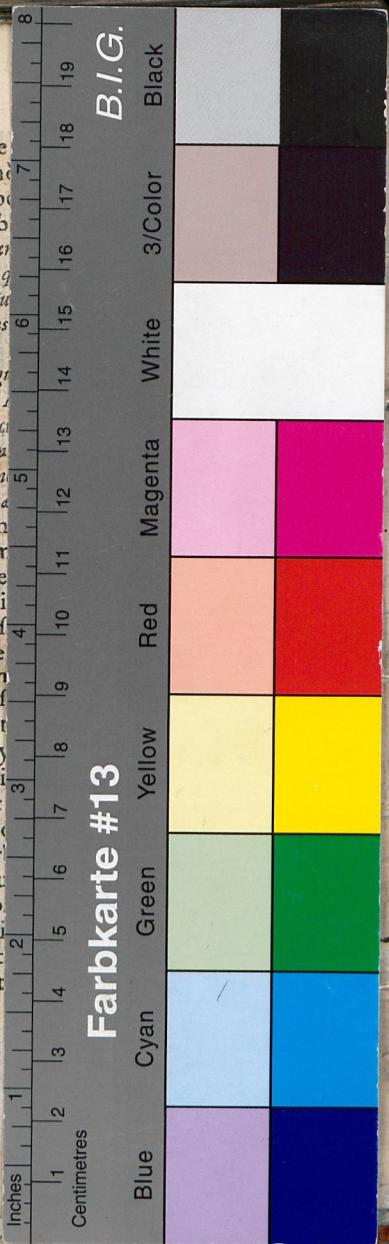
3

56

1783 / 17

VITA
IMMORTALIS VIRI
DANIELIS BERNOULLII,

PHYS. QUOND. IN ACAD. BAS. PROF. P. ORD. MEDIC. EXTRAORD.

UTCUNQUE DELINEATA

ET

IN SOLLEMNI ERUDITORUM PANEGYRI RECITATA

d. XVII. Mart. A. MDCCLXXXIII.

A

DANTELE BERNOULLIO,

PHIL. ET MED. DOCT. ELOQ. PROF.

DEF. EX FR. JOH. NEP.

BASILEÆ,

Typis JOHANNIS SCHWEIGHAUSERI.

MDCCLXXXIII.